

Motion till riksdagen

1988/89: Kr301

av Lars-Ove Hagberg (vpk)

Ett garverimuseum i Malung

I Sverige finns idag några få garverier i drift. Ett av dessa är Eliassons garveri i Malung. På grund av garveriets ålderdomlighet har yrkesinspektionen sagt nej till fortsatt drift i nuvarande lokaler, som ägs av Malungs kommun. Genom en skrivelse till kulturnämnden den 21/9 1986 väcktes frågan om att göra ett garveri/skinmuseum i delar av garveriets lokaler, de s. k. skeppen. Genom pengar från statens kulturråd har en film om garveriet gjorts.

Landsarkivarien Erik Hofrén och antikvarien Sven Olsson skriver till Malungs kommun den 23/12 1986: "Anläggningarna och produktionen har ett mycket stort kulturhistoriskt intresse och har även dokumenterats i film med stöd från statens kulturråd. Dalarnas museum ser i de äldre garveridelarna en utomordentlig möjlighet att skapa ett synnerligen intressant arbetslivsmuseum".

Över en rivningslovsansökan av de äldre delarna av garveriet från Malungs kommun yttrar sig länsantikvarien Ulf Boetius den 7/10 1987: "Eliassons garveri är en av de märkligaste äldre industrianläggningarna i Dalarna och dessutom unikt i Sverige vad gäller bevarad ålderdomlig skinnberedningsteknik. Eftersom de äldre materielen inte längre skall användas har här öppnat sig en enastående möjlighet att skapa ett arbetslivsmuseum". Länsantikvarien avråder bestämt att rivningslov meddelas.

Riksantikvarieämbetets avdelningschef Christian Laine och l:e antikvarie Mats Persson, som båda gått igenom garveriet, skriver till Malungs kulturnämnd den 7/9 1987: "Ämbetet har samma uppfattning som Dalarnas museum vad gäller värdet av anläggningen och stödjer livligt tanken på ett arbetslivsmuseum som enligt ämbetets mening är ett projekt av riksintresse. Kulturminnesvårdens företrädare har hittills varit inriktade på ett bevarande av de mindre hantverksmässigt drivna garverianläggningarna. I belysning av att Malungsbygden sedan långa tider har varit inriktad på garveri- och skinnhantering är ämbetet av den uppfattningen att det för Malungs kommun vore mycket lämpligt att inrymma ett arbetslivsmuseum i en anläggning som dessutom till stora delar ännu bevarar ursprunglig utrustning".

Genom Dalarnas museum har Örjan Hamrin utformat ett handlingsprogram, där han bl. a. skriver då det gäller bevarandefrågan: "Vid riksantikvarieämbetets genomgång av anläggningen kom man till den slutsatsen att de s. k. Shedtaksbyggnaderna från 1916 och från 30-talets slut jämte panncentralen och kontorshuset är de mest intressanta på fabriksområ-

det". Han skriver vidare: "För museiändamålet som här skisserats är ett bevarande av skeppen en nödvändighet. Byggnaden har ett strategiskt läge vid älvstranden och en karaktäristisk profil som är typisk för industribyggnader vid denna tid. Byggnader med shedtak börjar numera att bli ovanliga liksom skorstenen som finns vid panncentralen. Riksantikvarieämbetet gör den bedömningen att det är interiört som byggnaden är mest unik. Inget garveri i landet har en motsvarande maskinpark med hasplar och valkar bevarad".

Det här är sista chansen att skapa ett garverimuseum i Sverige. Det är ett realistiskt projekt. Ett arbetslivsmuseum, framförallt ett skinnarbetarmuseum, skulle även vara ett värdefullt tillskott till arbetarrörelsens historia lokalt men inte minst för hela Sverige.

De gamla garverilokalerna måste utnyttjas till ett museum. Det är en riksangelägenhet och finansieringen bör komma från staten. Jag föreslår att riksdagen ger regeringen i uppdrag att snabbt vidta sådana åtgärder och förslag att ett garverimuseum snarast kan uppföras och därmed

- de gamla garverilokalerna vid Eliassons i Malung bevaras,
- att i dessa lokaler uppförs ett arbetslivsmuseum,
- att staten anslår medel för garverimuseet.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett garverimuseum i Malung enligt vad i motionen anføres.

Stockholm i januari 1989

Lars-Ove Hagberg (vpk)